

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marțea, Joi și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de donatori 24 fl., — de trefori 80 fl.
rândul cu litere garmond.

Noua regulare a congruei preoților.

I.

Cu ocaziunea votării articolului de lege XIV. din 1898 a rămas neregulată întregirea venitelor preoțești pentru parohii apuseni de rit latin, armean și oriental. Regulairea acestei chestiuni se încredințase unei comisiuni speciale în care avea — pe lângă examinarea fașiunii venitelor din singuraticile parohii — să statorească și cuota anuală, cu care să contribuie marile moșii ale episcopatului catolic la congrua preoțimeii. La deplină înțelegere au mai de curând. Astfel ministrul cultelor, contele Apponyi, a putut să prezenteze dietei abia în săptămâna trecută proiectul de lege privitor la această chestie, ce se trăgănează de atâta timp. Proiectul, constatănd în 8 §-i, privește în prima linie clerul apusean, dar cuprinde și dispoziții foarte cardinale, prin cari se modifică și întregesc unii §-i din art. XIV. din 1898, și aceste privesc clerul întreg din țară, al tuturor confesiunilor recepte, și deci și clerul bisericii noastre.

Și cum toate legile ce se făuresc în parlamentul țării noastre, merg tot progresând în restrângerea drepturilor autonome ale bisericilor românești, și noul proiect cuprinde față de articolul XIV. din 1898 dispoziție pentru noi foarte agravatoare.

Proiectul e următorul:

§. 1. Paragraful prim și 2 din art. XIV. de lege ex. 1898 se modifică în modul următor:

Venitul posturilor de parohii, cari aparțin confesiunilor recunoscute prin lege, (parohii, capelani locali, posturile sistemizate de preoți misionari) se va întregi de lângă condițiunile satorite în lege din viste-

ria statului, până la 1600 respective 800 cor., iar al posturilor de capelani la 1000, respective la 800 cor. în așa mod, că în venitul capelanilor se compută prevederea totală ce o au cu 500 cor. în bani.

Posturile parohilor și ale capelanilor din biserica apuseană de rit latin, grecesc și armenesc, vor fi împărțite de întregirea venitelor numai sub condițiunea, dacă pentru scopul designat în legea prezentă moșile mari ale bisericii apusene vor contribui anual cel puțin cu o rentă de 700.000 cor., iar fondul religios maghiar cu cel puțin 1.200.000 cor. la an, în care sumă din urmă se cuprinde și suma aceea ce s'a dat și până acum unor preoți sub titlul de întregire permanentă a congruei, sau sub titlul de relut pentru ținerea cailor, sau ca recompensă pentru darea de pământ.

Toate dispozițiunile art. XIV. din 1898 pe cari legea nu le scoate din vigoare se extind în privința întregirii venitelor din partea statului și asupra parohilor apuseni de rit latin, grecesc și armenesc (și asupra capelanilor locali), precum și asupra capelanilor, cari aparțin ori cărei confesiuni recunoscute prin lege.

§. 2. La întregirea venitelor numai acelea posturi de parohii (de capelani locali și de preoți misionari) și de capelani pot conta, cari au fost sistemizate și întregite până la 1 Ianuarie anul 1908.

Nu se poate considera de post sistemizat acela, care în curs de 3 ani înainte de termenul indicat mai sus nu a fost de fapt întregit, excepțiune e cazul, când respectiva parohie și-a câștigat deja dreptul la întregirea venitelor pe baza art. XIV. 1898.

Venitul posturilor noi de parohii (de capelani locali, de preoți misionari și special sistemizate) numai atunci se întregeste la 1600 coroane respective 800 cor., iar venitul pe-

sturilor noi de capelani la 1000, respective la 800 cor., dacă ministrul cultelor pe baza raportului făcut din partea respectivei confesiuni va afla motivată sistemizarea acelor posturi noi.

Paragraful 3 din art. XIV. 1898 este a se aplica astfel față de posturile de parohii apuseni (de capelani locali), precum și față de toate posturile de capelani, că acelea posturi sistemizate și întregite până la 1 Ian. 1908, cari în decurs de 1 an dela intrarea în vigoare a acestei legi nu se vor însinua, nu vor fi împărțite de favorul întregirii venitelor din partea statului. Excepțiune formează cazul indicat în alineatul al doilea din §-ul 3 al art. XIV. 1898 (când parohul are din parohie atâta plată cât e maximul întregirii).

§. 3. Paragrafii 4, 5 și 6 din art. XIV anul 1898 se întregesc cu următoarele dispozițiuni:

Acel paroh (capelan local, preot misionar) în rezerva capelan, care până la intrarea în vigoare a legii prezente nu are deja întregirea mai mare a venitelor de 1600, respective 1000 coroane, pentru ca să i se poată acorda această întregire, trebuie să documenteze afară de calificăția pretinsă în §-ul 4 al art. XIV — 1898 (VIII cl. gimn. sau reale, și după acestea absolvarea a cel puțin III ani de teologie pe cale publică sau în particular) și aceea, că este în stare a corăspunde cerinței referitoare la limba maghiară, care se cuprinde în §-ul 6 din art. VI — 1840.

Venitul acelor parohii (capelani locali, preoți misionari în posturi sistemizate) respective capelani, cari nu vor putea justifica (igazolni) aceasta, nu va fi întregit decât numai până la 800 coroane.

În cazuri, când obține în prejurări de echitate deosebite, vrednice de luat în considerare, ministrul de culte poate da ajutor de stat până la suma ce compete calificățiunii

superioare, acelor parohii (capelani locali, misionari în posturi sistemizate) și capelani, cari documentând calificăția superioară, încă nu sunt în stare a corăspunde întru toate cerinței amintite mai sus din §. 8 al art. de lege VI — 1840, dară se nizează întru a satisface. Acel post de paroh (capelan local, preot misionar în post deosebit sistemizat) care până la 1 Ian. 1908 a fost ocupat de un preot cu calificăție inferioară, numai în cazul poate reflecta la o întregire mai mare a venitelor (de 1600) dacă numărul credincioșilor din parohie se ridică la 800 suflete și dacă jumătate din plusul recerut pentru întregire de 800 coroane o asigură pe sama parohului în mod stabil, respectiva confesiune.

În cazuri, cari merită atențiune excepțională, ministrul cultelor — cu considerare specială la principiul de tratament egal față de confesiuni se poate abate dela condițiunile citate.

§. 4. Dispozițiunile §-lui 9 al art. de lege XIV — 1898 sunt a se aplica și atunci, când preotul cu întregire a venitelor (§§-ii 1 și 2) nu-și îndeplinește datorințele ce i se impun prin legile statului, ori prin ordinațiuni legale ale guvernului. Dacă în decursul cercetării se dovedește, că fapta sau neglijența preotului se bazează pe vre-un ordin dela auctoritatea sa superioară bisericească, ministrul cultelor provoacă auctoritatea bisericească respectivă ca să modifice acel ordin, și dacă aceste modificări nu satisfac în decurs de 3 luni, poate dispune ca sumele votate sub titlul de întregire dela stat să se solvească preoților, cari funcționează pe teritoriul respectivei autorități bisericești, la fiecare separat și nemijlocit.

§. 5. Dispozițiunea cuprinsă în §-ul 10 din art. XIV — 1898 de lege, fiind deja executată, iese din vigoare.

Întregirea venitelor satorite în legea prezentă pentru posturile pa-

FOIȘOARĂ.

Din trecutul poeziei și cântării bisericii ortodoxe.

De Aurel Popoviciu, paroh.
(Urmare.)

Până la dărâmarea Ierusalimului viața creștină prea puțin se deosebia de cea a mozaismului. Considerându-se creștinismul numai ca o perfecțiune a iudaismului, primii creștini împreună cu iudeii cercetau templul din Ierusalim, unde neconturbăți își făceau, nu numai rugăciunile, ci aduceau și jertve. Fariseii și cărturarii la început observară o ținută pasivă față de creștinii, mai târziu însă după ce pătrunsese mai bine ideile dușinismului și recunoscură în el o reorganizare radicală a iudaismului, această ținută conciliantă o schimbă în una ostilă și nu numai că alungară pe creștinii din templu și din sinagogă, ci începură a-i și persecuta cu toate mijloacele ce le aveau la dispoziție. La intoleranța fariseilor și a cărturarilor să mai adăugă și dărâmarea Ierusalimului și prefacerea lui în cenușă împreună cu marelui iudeu, de către Romani la

anul 70 d. Christos. O urmare firească a persecutării creștinismului și a dărâmării Ierusalimului fu aceea, că creștinii rupseră ori și ce legătură și atingere cu Iudovii și desfăcându-se definitiv de ei, pentru a-și face rugăciunile, se intruniau în case private.

Acesta a fost primul pas pentru înfrirarea cultului creștin, cu poezia și cântările lui, care de aci înainte se desvolcă independent, până când ajunge la perfecțiunea și splendoarea în care îl aflăm astăzi.

Date positive despre cultul creștin și formele lui în primii ani ai creștinismului avem puține, și așa despre modul cum creștinii secolului apostolesc adorau pe Dumnezeu, numai o iconă aproximativă ne putem face. Din puținele date și indigitații, ce le avem despre cultul creștin din acest timp rezultă, că el a constatat din cetirea unor pasaje din cărțile vechiului testament și din cele patru evanghelii, mai târziu chiar și din scrierile apostolești. Pe lângă acestea se mai rostiau și unele rugăciuni, se cântau psalmii și cu toată siguranța, creștinii nu se îndestulau numai cu psalmii și cântările legii vechi, ci ei înșiși chiar compuneau imne și cântări, în cari preamăreau pe Dumnezeu. Cu atât mai vădit, cu cât e un adevăr îndeobște și cunoscut, că toate aceste popoare primul și cel mai însemnat izvor al poeziei și cântării a fost simțul și entuziasmul religios.

Entuziasmul religios.

E cu neputință a presupune deci despre cei dintâi creștini, că ei s'ar fi îndestulit numai cu psalmii și cântările legii mozaice și în entuziasmul lor curat să nu fi căutat și alte forme nouă pentru exprimarea simțămintelor lor religioase. Primele indigitații ce le avem despre aceea, că înșiși creștinii se ocupau cu compunerea de imne și cântări nouă cu caracter pronunțat creștin, le avem la Pliniu, care zice în epistola sa către împăratul Traian, că creștinii cântau lui Christos un imn ca unui Dumnezeu.

O indigitație și mai sigură decât epistola lui Pliniu despre o imnografie nouă deja în primul secol al erei creștine ne dă apostolul Pavel în epistola sa către Efezeni cap. 5 v. 19 și în cea către Coloseni cap. 3 v. 16, unde face deosebite între psalmi, imne și cântări duhovnicești. El zice adevărat Efezenilor: „Nu vă îmbrățați cu vin, întru care este desfrâu, ci umpleți-vă de duh sfânt, vorbind între voi în psalmi și în laude și în cântări duhovnicești”.

Tot acest apostol în epistola sa către Coloseni spune următoarele: „Cuvântul lui Christos să locuiască între voi din destul întru toată înțelepciunea, învățându-vă și înțelepțându-vă pe voi înșiși și cu psalmi și cu laude și cu cântări duhovnicești.”

cești, întru mulțumită cântând întru inimile voastre Domnului”.

Acestea sunt singurele date pozitive ce le avem despre cultul bisericii creștine din timpul apostolesc și ce e drept din ele numai nu ne putem face o iconă fidelă despre modul cum primii creștini adorau pe Dumnezeu, dar ele totuși aruncă o lămurire de lumină asupra începutului și dezvoltării bisericii creștine și cu acestea asupra începutului cultului creștin.

În cuvintele de mai sus apostolul Pavel înțelege sub laude sau imne cântările lui Moisa și a celor trei tineri din robia babilonică, precum și alte cântări de laudă cuprinse în cărțile vechiului testament, iar numirea de cântări duhovnicești sau ode spirituale le-o dă cântărilor compuse din creștinii veacului apostolesc.

Acestea din urmă pe timpul apostolilor, pe când cultul creștin tot se mai afla încă sub influența cultului mozaic, erau puține la număr și în ce privește forma lor, erau destul de primitive, fiind compuse după forma imnelor legii vechi și prea de multeori fiind numai o imitație slabă a acelor. Cu toate acestea ele au existat în timpul de care este vorba și istoricul poeziei și cântării bisericii creștine se începe cu acestea începuturi modeste. Chiar și în scrierile apostolilor se află unele asigurări despre cântările duhovnicești. Așa cetim în apocalipsul evan-

roilor catolici (capelanilor locali) precum și pentru posturile de capelani sistemizați, atât catolici cât și a altor confesiuni recunoscute prin lege, începe cu 1 Ianuarie 1908.

§. 6. Legislațiunea ia spre știre că în scopul statoririi întregirii venitelor pentru posturile de parohi apuseni (capelani locali) și de capelani locali înainte de intrarea în vigoare a legii prezente și de capelani, s'au făcut deja pe viitor *conscrierea venitelor* pe baza dispozițiilor patronului, conform principiilor cuprinse în §§-ii 11—13 din art. de lege XIV 1898, și pe baza acestor conscrieri s'au statorit competențele de întregire din partea guvernului și a comisiunii pentru congrua apusenilor instituită de Maiestatea Sa.

Cu privire la eventuala necesitate de îndreptare pe viitor a acestor conscrieri de venite pe baza §§-ilor 14 și 15 ai art. de lege XIV din 1898, precum și cu privire la statorirea din nou a competențelor de întregire, mai departe cu privire la modul de purcedere la conscrierile venitelor pentru posturi nouă: rămân în vigoare statutele aprobate de patron cu acea schimbare, că de aci înainte îndreptarea conscrierilor și statorirea competenței de congrua — o face — sub rezerva înțelesului ministrului la deciziunea finală — o astfel de comisiune, în care vor fi reprezentați în măsura contribuirii toți 3 factorii, ce contribuiesc la întregirea venitelor preoțești.

§. 7. Paragrafii 19 și 20 din art. XVI ex 1898 (ridicarea succesivă a întregirii și susținerea ajutoarelor de până acum pentru bisericile în bugetul statului) ies din vigoare prin legea prezentă. Din contră, declarațiunea și dispozițiunea principiară cuprinse în §-ul 21 rămân în vigoare și mai departe.

§. 8. Puterea legii prezente se estinde asupra întreg teritoriului statului ungar, cu excepțiunea țării: Croația, Slavonia și Dalmația.

Reflexiunile ni le vom face într'un articol următor.

Proiect de lege

despre alegerea de deputați la dieta țării.

(Fine.)

Dispoziții transitorii.

§. 131. Presidentului și membrilor comisiunii de conscriere de alegători, de alegere și de votare, în cazul că nu locuiesc în localitatea în care funcționează, le compete pe timpul funcționării diurne și spese de drum, a căror măsură și modul de computare va fi stabilit din partea ministrului de interne, pe calea ordinațiunei. Toate cheltuielile încopiate cu conscrierea alegătorilor, cu compunerea și rectificarea listelor electorale, precum și cu întreaga procedură de alegere, le poartă statul.

gestului Ioan cap. 5 v. 8, că cele patru animale și douăzecișipatru de bătrâni, căzând înaintea mielului și luând fiecare alături și blide de aur pline de miresme, cari sunt rugăciunile sfinților, au cântat cântare nouă. Cântarea aceasta nouă, care cu drept cuvânt se consideră de o cântare duhovnicească din cele mai îndepărtate timpuri ale creștinismului, este cuprinsă apoi tot în capitolul 5 al apocalipsului dela vers 9 până la 13 și începe cu cuvintele: „Vrednic ești să iei cartea și să deschizi pecețile ei, că te-ai junghiat și ne-ai răscumpărat pe noi lui Dzeu cu sângele tău...”

Asemenea ca cântare, sau și chiar numai ca frântură de cântare duhovnicească este după părerea celor mai mulți cercetători ai începuturilor cântării bisericesti și cea din apocalips cap. 11 v. 3—4, în care residă destulă frumșeți și armonie. Ea este următoarea: „Mari și minunate sunt lucrurile tale Doamne, Dumnezeule, Atotțiitorule, drepte și adevărate căile tale, Impărate al Sfinților; cine nu se va teme de tine Doamne și cine nu va mări numele Tău, că tu ești unul sfânt, că toate neamurile vor veni și se vor închina înaintea Ta, că judecățile Tale s'au arătat“.

(Va urma.)

§. 132. Toate tipăriturile cerute înainte de compunerea listelor electorale, pe baza §-ului 135, pentru conscrierea generală, apoi pentru compunerea listelor și rectificarea lor anuală, cum și pentru procedura de alegere, le trimite ministrul de interne comitetului central.

§. 133. Dispozițiunile legii acesteia, referitoare la formarea cercurilor de votare, la comitetele centrale și la compunerea listelor electorale, intră în vigoare în ziua publicării legii, celelalte dispozițiuni în cinsprezece luni dela ziua aceasta. Lucrările reclamate de împărțirea cercurilor de votare au să se înceapă fără amânare, imediat după publicarea legii și în trei luni au să fie terminate. Compunerea listelor electorale este a se începe numai de cât după expirarea acestor trei luni.

§. 134. În cele cinsprezece luni dela publicarea legii acesteia, se fac toate alegerile de deputați în actualele cercuri electorale, după legile de până acuma. Sub decursul ciclului parlamentar de pe vremea în care s'a făcut publicarea legii, asemenea se fac alegerile supletorii în actualele cercuri electorale după legile de până acuma.

Dacă legea s'ar publica până inclusive 31 August, rectificarea listelor electorale după legile de până acuma este a se abandona și eventuala procedură pusă în curgere a se sista. În acest caz ca bază pentru alegerile amintite în alineata primă, servesc listele electorale valabile pentru anul în care s'a făcut publicarea legii.

Dacă publicarea legii se face după 31 August, procedura rectificării listelor electorale, corespunzătoare legilor de până acuma, este a se termina în înțelesul legilor actuale. În acest caz alegerile din alineatul prim, întrucât să fac în anul publicării legii, au să se facă pe baza listelor valabile pentru anul acela, iar dacă se fac mai târziu, după listele rectificate în înțelesul acestui alineat.

Listele electorale compuse pe baza legilor de până acuma, nu mai vin rectificate, cu excepția casului din alineatul prim.

§. 135. Înainte de compunerea listelor electorale ministrul de interne dispune, ca toți cetățenii de stat ungar cari nu stau în serviciu activ militar și au implinit anul al 24-lea de etate, ori li implinesc în anul de conscriere, să fie conscriși după comună, din casă în casă. Conscrierea aceasta o face ministrul de interne pe baza articolului de lege 35 din 1897, cu cooperarea oficiului regelui unguresc central de statistică. Învățătorii dela școlile publice elementare, fără considerarea la susținătorul școlii, provocată fiind, sunt datori să dea ajutor, ca comisari de conscriere, pe lângă remunerația stabilită de ministrul de interne, sub greutatea responsabilității disciplinare. În școlile, respective clasele, ai căror învățători săvârșesc lucrările acestea, prelegeri nu se țin în curs de trei zile.

§. 136. Fiecare municipiu și fiecare oraș cu magistrat regulat, care conform legii despre cercurile electorale (§-ul 15) singur, ori cu alt oraș, sau cu alte orașe împreună, alege deputat, are să aleagă în termenul pus din partea ministrului de interne, în înțelesul legii acesteia, un comitet central. După ce alegerea comitetelor centrale s'a ridicat la valoare de drept, în municipiile și orașele, cari vor avea drept să aleagă deputat separat în înțelesul §-ului 15 din legea numită, se considera de terminată activitatea comitetelor centrale de acuma. De membru al comitetului central și al comisiunilor de conscriere poate fi ales prima dată ori și cine, care în înțelesul art. de lege 33 dela 1874 §-ul 19, poate să fie ales. Dispozițiunea din §-ul 32 al legii acesteia, cu privire la cunoștința de limbi, este a se aplica și la membrii comisiunilor de conscriere. Activitatea primului comitet central înceată în momentul expedării primelor liste electorale, stabilite în mod final. Încredințarea dată următorului comitet central înceată cu finea anului al treilea dela expedarea primelor liste electorale.

§. 137. În orașele și comunele, cari au dreptul să trimită singure deputați după legea actuală la dietă, dar dreptul acesta i-l perd prin legea despre cercurile electorale (§-ul 15), rectificarea listelor actuale electorale o face în înțelesul §-ului 134 comitetul central de până acuma, care săvârșește și agendele cu conducerea alegerii, câtă vreme alegerile de deputați se fac, în înțelesul §-ului 134, după cercurile electorale de acuma.

§. 138. Cu ocaziunea compunerii listelor electorale e de ajuns pentru a fi primit în liste, cu privire la etate, dacă respectiva persoană împlinesce etatea legală în 15 luni dela publicarea legii.

Celce e eschis dela dreptul de alegere, pe baza §-ului 4, punct 6—9, are se fie trecut în listă, dacă dovedește cu document public, că motivul de eschidere

înceată fără îndoială în 15 luni dela publicarea legii.

§. 139. Ministrul de interne dispune, ca după compunerea listei alegătorilor direcți și a celor indirecti, să se facă numai decât alegerea bărbaților de încredere a celor din urmă. Procedura aceasta are să fie terminată în astfel de termen, ca conspectul bărbaților de încredere aleși se poată fi compus înainte de expirarea celor 15 luni dela publicarea legii și să poată fi alăturat la lista alegătorilor direcți. Faptul, că bărbații de încredere nu au fost încă verificați până la acest termen, nu împedecă efectuarea alegerii de deputat. Bărbații de încredere verificați mai târziu, vin trecuți în conspect separat.

§. 140. Primele liste electorale compuse după publicarea acestei legi sunt valabile pentru restul anului în care cade ziua primă ce urmează după termenul de 15 luni stabilit în §-ul 133, și apoi pentru întregul an următor. Lista primă a bărbaților de încredere ai alegătorilor indirecti e asemenea valabilă pentru acest timp și pentru anul ce urmează.

§. 141. Împărțirea cercurilor de votare, făcută în înțelesul acestei legi, municipiile, respective orașele, au să o examineze după trei ani dela ridicarea la valoare de drept a primei împărțiri și să o modifice, conform trebuințelor ivite.

§. 142. Acolo unde comunele unui notariat cercual sunt împărțite la diferite cercuri de votare, ministrul de interne poate se inițieze pertractării pentru aducerea în consonanță a notariatelor cu cercurile de votare, și dacă municipiul nu ar dispune în privința aceasta, poate ordona din oficiu lucrul acesta.

§. 143. Datele conscrierii generale de popor sunt a se pune la dispoziția comisiunilor de conscriere cu ocaziunea rectificării listelor ce se face imediat după recensământul general al populațiunei.

§. 144. La doisprezece ani după publicarea acestei legi dovedirea scrisului și cetitului cu privire la dreptul de alegere pentru cei ce vor fi a să lua de nou în liste se face cu prezentarea atestatului despre absolvirea cu succes a clasei a VI a școlii populare elementare, ori a altei școlii de rang egal, sau cu prezentarea copie autentice de pe acest atestat.

§. 145. Despre fapăturile punibile să vârsite în contra dreptului de alegere al cetățenilor, și despre judicatura în chestii de valabilitate a alegerii de deputat, va dispune o lege specială.

§. 146. Dispozițiile legii acesteia referitoare la limba în care au să se compună actele, nu se estind asupra orașului Fiume și districtul său. Ministrul de interne va da în privința aceasta ordinațiune corespunzătoare raporturilor de acolo.

§. 147. Cu intrarea în viață a legii acesteia își perd puterea de drept toate dispozițiile legilor de mai înainte, contrare legii acesteia.

§. 148. Legea aceasta are să fie publicată deodată cu legea despre cercurile electorale (§-ul 15). Cu executarea legii se încredințează ministerului, cu privire la cele de isprăvit din partea acestuia, iar în celelalte, ministrul de interne.

Budapesta, 11 Noemvrie 1908.

Conte Andrassy Gyula,
ministrul reg. ung. de interne.

Fondul cultural.

Correspondență particulară a „Telegr. Rom“.

Cața, 18 Decemvrie n.

Onorată Redacțiune! Insuflețit de inițiativa luată de cătră peabunul nostru Arhiepiscop și Metropolit Ioan Meșianu, prin cerculariul cu datul de 30 Noembrie a. c. ziua fericitului și marelui nostru Arhiepiscop Andrei, Nr. 12074 Pl. apărut în „Telegraful Român“ Nr. 133, cu privire la întreprinderea unei colecte pentru fondul cultural arhidiecezan cu mențiunea de a sprijini susținerea școlilor noastre, deoparte, ear de altă parte voină a imita frumosul exemplu dat din partea Înalt Preasfântiei Sale prin ofertul frumos, vă comunic, că în măsura stărei mele materiale am oferit și eu subscrisul la această colectă și fond cultural odată pentru totdeauna 50 cincizeci coroane plătibile cu ocaziunea colectei din Ianuarie 1909, ear din salariul meu deocamdată în timp de (10) zece ani 2% anual, cari să mi să detragă din întregirea de salariu semestral.

Dela comuna noastră bisericăscă încă am esoperat plenipotența de a putea subscrive 6—7 acțiuni de ale băncii „Lumna“.

Subscrisul însă dorind a ajuta cauzei sfinte și pe altă cale, merg un pas mai departe și propun pentru alimentarea fondului cultural încă și unele isvoare de venit anual, respective unele modalități, cari să

să decreteze din partea autorităților noastre superioare bisericesti ca obligatoare, și anume:

1. Să se decreteze un disc separat în toate bisericile noastre, pe una din sărbătorile mai însemnate de peste an, precum ar fi de pildă sărbătoarea sf. ierarh Nicolae, — fiind deja disc pe celelalte sărbători mai însemnate.

2. Să se decreteze, că direcțiunile seminariale au să distribue între toți elevii, ear cele gimnaziale între elevii clasei a VII și a VIII cel puțin în una d'n vacanțele de preste an câte o listă de colectă.

3. Să se urce taosele examenelor de calificățiune pentru candidații de preoți, dar mai ales pentru candidații de învățători, cu cel puțin 10—15 coroane, în favorul fondului.

4. Toți învățătorii noștri să fie obligați în favorul acestui fond a ceda anual cel puțin 1% a salariului lor, pe timpul cât funcționează ca învățători, cu excepțiunea — bine înțeles — a acelora, cari de bună voe să însinuă la aceasta și contribuie la colectă.

5. Stipendiștii de toate categoriile să fie recercați a ceda asemenea în favorul acestui fond cel puțin 2% din suma stipendiului ce li se votează.

6. Toți profesorii și conducătorii de coruri dela seminarii și gimnazii, apoi ai reuniunilor de sub stăpânirea bisericii, să fie obligați a aranja în localități potrivite câte un concert pe an în favorul fondului, și tot asemenea învățătorii să fie îndatorați unde numai permit împrejurările a da cu tinerimea adultă sau școlară la timp potrivit cel puțin o reprezentație pe an în favorul fondului.

Rugând On. Redacțiune să deo loc vederilor mele acestora în coloanele prețuitului nostru ziar „Telegraful Român“, semnez.

Patriciu Pintea
paroh.

Dela sate.

Cursuri de analfabeți și șezători literare în Sebeșul-mare.

Ziua dn 30 Nov. v. va rămânea o zi epocală pentru comuna noastră Sebeșul-mare, tractul Clujului. În ziua aceasta preotul Aurel Munteanu, la sf. biserică înaintea unui public numărös, a rostit o vorbire entuziasmată în legătură cu memoria marelui apostol al reinvierii noastre religioase, arhiepiscopul Andrei baron de Șoguna. A arătat în termeni elogioși activitatea acestui bărbat providențial pentru luminarea poporului nostru. Intre altele a zis: „Icoana activității acestui Moise al neamului nostru ar trebui să fie păstrată cu sfințenie în inima fiecărui Român, servind de indemn și model ori cărei lucrări puse în serviciul binelui comun.“

A mai arătat părintele, că cea mai bună prăzuire a memoriei marelui bărbat e, ca preotul, împreună cu învățătorul, în ziua aceasta să înceapă din nou ținerea șezătorilor literare pentru redeșteptarea tineretului, iar cu cei analfabeți (de cari din peste 2000 suflete sunt vre-o 1200) se vor ținea cursuri speciale, în cursul iernei, învățându-i cetitul și scrisul.

Cuvântul trup s'a făcut. După amezai preotul cu învățătorul Iosif Costea s'au luat prin sat, îndemnând tineretul și poporul să se adune la șezători literare și la cursuri de adulți, unde după un plen unitar se va începe laudabila lucrare întru redeșteptarea și luminarea neamului nostru. Mulți poporeni să mirau de cele ce li se spuneau, dar întrunindu-ne unii într'un centru, sub conducerea părintelui A. Munteanu, iar alții în celalalt centru, sub conducerea învățătorului I. Costea, ne-am umplut de bacurie de cele ce ni s'au spus, mulțămind lui Dzeu, că ne-a învrednicit cu astfel de conducători, cari voesc binele și propășirea neamului nostru.

Un participant.

Din tractul Sebeșului.

Conferență preoțească.

— 4 Decemvrie v.

Pe ziua de 29 Noemvrie a fost convocată a doua conferență în anul acesta a tractului Sebeș, de oarece la prima nu s'au putut tracta toate chestiunile, cari erau la ordinea zilei. Preoțiimea a luat parte cu interes la desbaterile cari ne priveau deopotrivă pe toți luminătorii și conducătorii firești ai neamului nostru. O idee ferioită a fost, că dl protopresbiter a supus circulara comitetului central al „Asociațiunii“ opiniuni conferenței, care în urma raportului unui preot a decretat

pentru toate parohiile de obligatoriu cursul cu analfabete. Celor cari vor arăta rezultat mai îmbucurător li-se vor distribui 10 premii din cassa tractuală a 50 cor. Un frumos început acesta. E de dorit însă a nu mai aştepta ordinaţiuni consistoriale şi asociaţionale, ci fiecare preot şi învăţător să se pună cu zel şi abnegaţiune pe lucru, coborându-se în popor spre a-l ridica la sine.

Di protopop în pensiune Ioan Tîpeiu ca mâne avea să împlinească 90 de ani dela naşterea sa, care ştire produce mare însufleţire în sinul preoţilor. Am decis a merge cu toţii la locuinţa bătrânului mag, spre a-l felicita. L-am găsit în mijlocul fiicelor sale iubite, alb ca neaua, dar încă voinic destul spre a răspunde la cuvintele unui confrate şi spre a primi personal dela fiecare preot felicitări. În unii află pe fraţii sei de muncă spornică în grupul Domnului, pe mulţi nu-i cunoaşte — timpul mai nou a adus multe schimbări în rândul preoţilor. Cuvintele sale răsună apoi curgător şi lin şi ne spun despre un trecut al faptelor, despre un trecut ferit de amestecul străin, care aduce „multă jale în casă“.

Aproape pe neobservate ne-am străcurat apoi din când ne-am încrestatului iubibilant, ca şi cum nu ar fi părut rău că am călcat sanctuarul vrednicului bărbat al neamului şi zelosului şef al tractului Sebeş, care a fost Ioan Tîpeiu.

Dzeu să dăruiască vieţii sale vigurositatea şi sănătatea, de care l-a făcut părtaş până acum.

Titu Morariu
paroh.

NOUŢĂŢI.

Act de preainaltă graţie. Maiestatea Sa, Impăratul şi Regele nostru Francisc Iosif I s'a îndurat pre-graţios a şterge pedeapsa principala de zece luni temniţă de stat, dictată dlui T. V. Pacăţian, redactorul ziarului nostru, în procesul de presă ce i s'a fost intentat pentru agitaţiune, săvârşită prin publicarea articolului „Agitatorii“ din numărul 133, anul 1906, al ziarului acestuia, lăsându-i neatinsă pedeapsa secundară, de 400 coroane amendă în bani, eventual 40 de zile temniţă de stat.

Dela curte. Maiestatea Sa Impăratul şi Regele nostru va petrece anul acesta sărbătorile Crăciunului în Viena, în castelul din Schönbrunn, în cerc străns familiar.

Vacanţe. Dieta ţării şi-a început vacanţele de Crăciun Vineri, săptămâna trecută. Proxima şedinţi şi anunţată pe 18 Ianuarie 1909. Domniile deputaţilor pot să se odihnească deci o lună întreagă după oboistoarea muncă a votării unui budget de un miliard şi jumătate de coroane.

„Gazeta“ confiscată. Numărul jubilar al „Gazetei Transilvaniei“, apărut în Iunie anul curent, a fost confiscat, pe motiv, că e de cuprins agitatoric.

Dela cassa arhidiecezană. Dl Dr. Nicolae Vecerde, dirigentul filialei „Albina“ din Braşov, donează fondului cultural arhidiecezan suma de 1000 cor. Constatăm cu plăcere, că domnul Dr. Vecerde este cel dintâiu între bunii fii ai bisericii noastre, care a dat ascultare apelului I. P. S. Sale Arhiepiscopului şi Metropolitului nostru Ioan, şi a adus jertfă pe altarul bisericii şi a culturii româneşti frumoasa sumă de o mie coroane, ceea ce e egal cu un ajutor anual de 50 cor., asigurat pentru vecii vecilor. Mulţămim şi noi dlui Vecerde, precum sigur îi vor mulţămii şi cei competenţi, pentru frumoasa şi românească sa faptă, şi în interesul măreţului scop dorim, ca exemplul dsale să-l urmeze şi alţii, cât de mulţi, dintre cei ce — pot.

Ministri bolnavi. Domnul Kossuth Ferencz, ministru de comunicaţiune e bolnav de mai multă vreme, aşă că şi consiliile de ministri se ţin la dânsul acasă, iar acum de câteva zile e bolnav şi ministrul de interne, contele Andrássy. A răcit şi a călădit durere de gura.

† Sabina Preda născ. Andreica. Dr. Vasile Preda advocat ca soţ, Reueica Chirtop născ. Andreica ca mătuşă, Zoriţa Andreica, ca fiică adoptivă, în numele lor, al număroşilor veri şi alţi consangeni, cu inima frântă de durere adu la cunoştinţă, că preaiubite şi etern neuitata lor soţie resp. nepoată, mamă adoptivă şi verişoară Sabina Preda născ. Andreica, membră pe viaţă a „Asociaţiunii“ pentru literatură română şi cultura poporului român, a reuniunilor femeilor române din Sibiu, Abrud, Abrud-sat şi jur, etc. după lungi şi grele suferinţe a răposat în 18 Decembrie a. e. la 2 oare dimineaţa în al 42-lea an al etăţii şi 23-lea al fericitei sale căsătorii, în Sibiu. Rămăşiţele pământeşti au fost transportate la Câmpene şi luni în 21 Decembrie la 2 oare înmormântate în cimitierul de acolo. Odihnească în pace!

Foaie nouă germană. De trei săptămâni apare o foaie nouă în Sibiu, numită „Deutsche Bürger-Zeitung“. Din numerii apărute până acuma putem constata, că programul politic al foii este: căutarea punctelor de înţelegere cu Români, cu cari Saşii şi de altcum stau în război economic, nu e bine deci să stee în urmă războiul politic. Români nu pot se urmări decât cu simpatii astfel de ni-zuinţe.

Pentru soldaţii din Bosnia. Pretindinţele s'au dat concert de serbări, în favorul soldaţilor din armata comună austro-ungară, trimişi în Bosnia. În Timişoara s'a dat un concert militar foarte succes, la care a cooperat doamna Lucia Cosma, cântând arii din o operă, între aplauzele frenetice ale numărului şi distinsului public asistent.

Date statistice. Din Petersburg se comunică următoarele date statistice: În Octomvrie au fost executate în Rusia 53 persoane, iar în Noemvrie 82. În ultimele şase luni au fost judecaţi la moarte 1691 persoane, dintre cari au fost de fapt executate 663. Şi ne aflăm în veacul luminei şi al progresului!..

Tifosul în Sibiu. În sfârşit şi-a trimis şi ministrul de interne organele sale competente la Sibiu, ca să vadă cum stă oraşul acesta cu tifosul? Doi domni inspectori sanitari au studiat epidemia în mod amănunţit, aici la faţa locului, au dat instrucţiunile necesare şi s'au dus apoi îndărăt la Budapesta. Numărul bolnavilor de tifos e astăzi aproape de 500, cu soldaţi cu tot.

Director de ziar arestat. În New-York, America, a fost arestat Joi, săptămâna trecută, directorul unui mare ziar american, pentru că în ziar se scrisese un mare neadevăr, anume, că tinărul Rockefeller şi-ar fi maltratat lucrătorii. Arestarea s'a făcut la cererea celui calumniat pe nedreptul.

Poştă jefuită. În oficiul de poştă din Deta, în Banat, au intrat nişte făptuitori necunoscuţi şi au furat sacul poştii, în care s'a afla o scrisoare cu 4500 coroane, mai multe scrisori recomandate şi altele cu bani mai puţini. Gendarmeria, ca de regulă, urmăreşte hoţii, iară a le putea da de urmă.

Din temniţa din Carthaus au voit să fugă şase arestanţi, dar păzitorii i-au servat din vreme intenţiunile lor şi i-au prins înainte de a-şi fi ajuns scopul. Din acest motiv toţi arestanţii s'au revoltat, au atacat păzitorii temniţei, cari au fost necesitaţi, să ceară ajutor dela armată. După ce a sosit miliţia la faţa locului, liniştea s'a restabilit. În luptele purtate, un arestant a fost omorât.

Coroane eterne. Doamna văd. Sidonia Munteanu n. Roşiu, în loc de cunună trecătoare pe sicriul iubitei sale fine Sabina Preda n. Andreica, dăruieşte 20 cor. fondului văduvelor şi orfanilor, comariat de „Reuniunea sodalilor români din Sibiu“.

Moarte pentru o găscă. O jidancă din Timişoara cumpărase o găscă în piaţa de acolo, dar pe drum, înainte de a ajunge acasă, găscă i-a murit. S'a întors imediat la murea dela care cumpărase găscă, şi i-a cerut banii îndărăt, pe motivul, că găscă a murit, dar murea a refuzat să-i împlinească dorinţa, iar poliştul, chemat întru ajutor, a dat câştig de cauză vânzătorului de găscă. Faptul acesta a vânzătorului de mult pe cumpărătoarea cu găscă moartă, încât a căpătat un atac de apoplexie de inimă şi a căzut moartă la pământ, cu găscă moartă în mână.

La fondul de 20 bani al „Reuniunii sodalilor români din Sibiu“, de vnzare acum-părarea unei case cu hală de vânzare au mai dăruit: învăţătorul Antoniu Hodoş din Aoiu, în amintirea neuitatei sale mame Maria Hodoş, 1 cor., iar în amintirea copilului Paraschiva Perca din Găşteţ 50 bani; mai departe Ilie Perea din Gaşteţ, în amintirea fiicei sale Paraschiva, 1 cor. şi Vic. Dărdăşianu, prez., 10 bani.

Petrecere în Reghin. Tinerimea română din Reghin invită la petrecerea ce o va aranja Duminecă în 10 Ianuarie st. n. 1909 în sala cea mare a „Hotelului oraşenesc“. Venitul curat este destinat „fondului pentru ajutorarea şcolărilor săraci“. Începutul la 1/29 oare seara. Se vor solviri în primul se două mire şi se vor cuita pe cale ziaristică.

La „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiu“ au fost primiţi următorii membri ordinari înscrişi din privilegiul expoziţiei de copii din Poiana, şi anume: doamna Agnes Dr. Măcelariu, soţie de adv., Hermann Mangesius, prim pretor, ambii din Merceurea; Dem. Măniţ Nr. 460, Ioan Fântână Nr. 142, Const. Fântână Găluţ, Ioan Ghişu Nr. 1136, Ioan Bozdog al Băji, neguţ., Aron Muntean Nr. 499, Ioan Dăncilă Nr. 905 şi Nicolae Ghişu, primar toţi din Poiana; Const. Ghişu, ales paroh în Rodu, Ioan Păcală, inv. în Jina, Remus Popp, inv. în Rodu.

Apel.

În presajul Anului Nou ne permitem a adresa un călduros apel către toţi iubitorii culturii poporului român să binevoiască a-şi răscumpăra cât mai mulţi felicitările de Anul-Nou în folosul Museului Asociaţiunii.

Mijloacele materiale de cari dispune Museul sunt faşa de restrânse, încât înzeestrarea lui înainte de foarte încet. Şi aceasta e o mare pierdere pentru noi, căci preţioasele obiecte de însemnătate etnografică, cari stăte o comoară a trecutului nostru şi tot atâtea mărmuri ale unei vieţi culturale caracteristice, dispar neîncetat, sau sunt adunate cu sârguinţă de străinii, cari dispun de mai multe mijloace materiale şi cari ştiu aprecia deosebita lor importanţă. E timpul suprem să ne îngrijim, ca măcar o parte dintre aceste comori populare să le dăpostim în Museul primei noastre instituţiuni culturale.

Facem deci un apel călduros către toţi cărturarilor români, să contribuie cu răscumpărarea felicitărilor de Anul-Nou la înzeestrarea Museului nostru naţional.

Numele donatorilor se vor publica în ziare în revista „Asociaţiunii“.

Sibiu, 20 Decembrie 1908.

I. St. Şuluţu
prezident.

Oct. C. Tăslăuanu
secretar.

Act de recunoştinţă.

În prilejul concertului nostru, aranjat la 21 Noe. au binevoit a susţine următorii: Ioan de Binevoit, Dem. Crăţanu, prof. sem., Iosif Marcu sen., pardositor, Ioan Muşiu, cand. de adv., Ioan Sociu, funcţionar financiar, cand. de adv., Lucian Tschler în penz., câte 2 cor., Iulius Tischler, calfa de boltă cor. 1-50, Mihail Munteanu, sod. croitor, cor. 1-40; Ioan Duşe, sodal croitor, Dr. Holom, cand. de adv., Radu Barciuanu, librar, Dem. de Herbay, c. şi r. căpitan, Adalbert Schiau, c. şi r. sub locotenent la artil. şi Ioan Inişca, calfa de prăvălie, câte 1 cor.; Dr. Ioan Borcia, prof., Fr. Neuzil, compactor, Tim. Popovici, prof. sem., N. N., Dr. Petru Şpan, prof. sem., câte 80 bani; Adrian Pop, sod. măsar, Dem. Popovici, dir. şcol. (Sadu), Dr. Vasile Stan, prof. sem., Petru Simţion, funcţ. la „Albina“, N. N. câte 60 bani; Ioan Părău, măestru croitor, 50 bani; Emil Petruţ, măestru măsar, Lazar Banciu, măsar, câte 40 bani; N. N. 30 bani, N. N. Coman Mânzat, măestru măcelar şi Nicolae Nedelcu, coperitor de case câte 20 bani.

Cu pălăria „Dzeu vede“, purtată de prezident s'a adunat cor. 21-40.

Din venitul curat rezultat am adaus la fondul fericitului Episcop Nicolae Popca, cor. 83-12 şi la fondul văduvelor cor. 21-40.

Aducem cuvenita mulţămii şi recunoştinţă tuturor acolora, cari au ţinut să ne sprijinească şi din prilejul acestei întreprinderi culturale de mijloc şi a ne apropia pe unii de alţii.

Sibiu, 17 Decembrie 1908.

Comitetul „Reuniunii sodalilor români“ din Sibiu.

Vic. Tordăşianu
prezident.

Stefan Duca
notar.

Cărţi şi reviste.

„Lucaşul“, Nr. 24, a apărut cu următorul sumar: Oct. C. Tăslăuanu: Tolstoi. C. Ardeleanu: Sonet (poezie). Oct. Goga: Portret (poezie). Liviu Rebreanu: Ofiire. Al. Ciura: Stapân şi slugă. Leo N. Tolstoi: Cum s'ajungi la fericire. Cronica: Teatrul naţional din Bucureşti. Conferinţele şi seratele Asociaţiunii. Conferinţe la Braşov. Turneul Dnei Agata Bărescu. Ştiri. — Pošta administraţiei. Ilustraţiuni: Leo N. Tolstoi. Leo N. Tolstoi la 1854. Leo N. Tolstoi în haine de ţaran. Leo N. Tolstoi călare. I. Repin: Contele Tolstoi şi sora sa Maria (călugăriţă).

„Revista teologică“, organ pentru ştiinţă şi viaţa biserică. Anul II. numărul 11, pe Noemvrie. Redactor responsabil Dr. Nicolae Bălan, profesor seminarial. Cuprinsul e următorul: Fost-au primii creştini din Ierusalim comunişti? de Dr. Nic. Bălan. Idei conducătoare la pregătirea predicilor, de Vas. Gan. Din trecutul biserică româneşti, de Gruia. Mijloacele de realizare a problemei învăţământului religios în şcoala populară, de Dr. P. Span. Modernismul şi enciclica „Pascendi“, de arhim. Iuliu Scriban. Conferinţe religioase, de P. Moruşca. Predică, de Traian Petrişor. Mişcarea literară. N. B. şi P. M. Informaţiuni. N. B. şi T. C. Tipicul cultului religios. Răspuns, de Cantor. Abonamentul 7 cor. la an.

„Biserica ortodoxă română“, revistă periodică eclesiastică a sfântului sinod al sfintei biserici autocefale ortodoxe române. Anul 32, numărul 8, pe Noemvrie. Cuprinsul e următorul: Acte oficiale. Cugetări religioase asupra vieţii omeneşti de pe acest pământ. Hrisostom ca orator. Sfânta scriptură sau biblia. Virtuţile cardinale. Cântarea cântărilor. Apărarea doctrinei creştine. Sfintele scripturi în usul liturgic. Evangelia sau viaţa şi învăţătura Domnului nostru Isus Christos. Bibliografie. Înştiinţări. Publicaţiune. Apere în Bucureşti. Administraţia strada Principatele unite 60. Abonamentul 12 lei la an.

„În cruce este mântuire“, şapte predicii pentru postul mare, de Marcu P. Prattes, traduse din limba germană de Nicolau Popa, preot gr. cat. al diecezei Oradea-mare. Preţul 1 cor. 80 fileri, plus porto. Cartea se poate comanda la Vidor Manó, librar în Oradea-mare (Nagyvárad).

Cuvântări diverse, cu conţinut religios-moral, didactic şi social-naţional, de Moise N. Pacu, doctor în drept, avocat, profesor pensionat, fost deputat şi senator. Cartea a apărut în Galaţi. Preţul 3 lei exemplar.

Raportul general al comitetului reuniunii române de muzică din Sibiu, pe timpul dela 1 Septembrie 1907 până la 31 Noemvrie 1908. Scoatem din el următoarele date: Reuniunea are 8 membri onorari, 2 membri fondatori, 76 membri activi şi 49 membri ajutatoari. Averea reuniunii face 8395 coroane 53 fileri cu finea lunei August 1908.

Pošta redacţiei.

Dlui I. H. în Cucerdea-săcuiaşă. Scăunul dorit ţi-l face măşariul Petruţu. Scrie de nou, poate că nu a primit scrisoarea. Dar ţi-l poate face şi oricare alt măşariu.

Teatru german.

Mercuri: Beneficiul lui Golda, Ein Böhm in America, farză cu cântece. Joi e teatrul închis.

Copii născuţi înainte de vreme

să pot scăpa prin Emulsiunea lui SCOTT de pericol şi se pot desvolta la o putere şi tărie normală.

M i i

Veritabil numai
— Pescarul —
ca semn
al genuin
al emulsiunii
lui SCOTT.

Emulsiunea lui SCOTT.

5 (270) 3-5

Preţul sticlei originale cor. 2-50.

Se găseşte în toate farmaciile.

Licitățiune minuendă.

Pe baza planului și paeliminariului de spese aprobat din partea Prea Ven. Cons. Arhid. cu datul de 12/25 Iulie 1908 Nro 8063 Epitr., prin aceasta se publică concurs, de licitațiune publică minuendă pentru darea în întreprindere a reconstruirii bis. gr.-ort. din Ormindea protopresbiteratul Zarand. Turnul rămâne neschimbat.

Licitățiunea se va ținea în ziua de 6 Ianuarie st. v. 1909 la 2 ore d. a., eventual în 2 Februarie st. v. în localul școlai.

Prețul de strigare este 12000 cor., având comuna bis. a da materialul brut adecă: peatra, cărămida, nășipul și varul.

Licitanții an să depună vadiu de 10%, înainte de începere a licitațiunii, acceptabil în număr sau hârtii de valoare.

Comitetul parohial își rezervă dreptul de a angaja la lucru e acel întreprinzător în care va avea mai multă încredere.

Spese de călătorie și diurne nu se dau. Planul preliminarul de spese și toate condițiunile de spese se pot vedea ori și când la oficiul parohial din Ormindea.

Ormindea, din ședința comit. parohial ținută la 12/26 Septemvrie 1908.

Nicolau Popp
prez. com. par.

Avram Laslău
not. com. par.

vidi: Vasiliu Damian
protopresbiter.

(380) 1-3

Arverési hirdetmény.

Szebenvármegye nagydisznói járásába bekebelezett Felsőbes község tulajdonát képező Riu völgybe hajló mintegy 72° 2 kat. holdnyi erdő területen szekértől megbecsült 6408 m 3 bükk hasább fa 2848 m dorongfa 1909 évi január hó 9 én délután fél 4 órakor Felsőbes község íródjában zárt ajánlatokkal egybekötött nyilvános árverésen fog eladatni.

Kikiáltási ár 3774 kor. Bánatpény 377 korona.

Utóajánlatok figyelembe nem vétetnek. Jrásbeli zárt ajánlatokhoz a kiirt bánatpénz csatolandó. Az általános árverési és szerződési feltételek alólirt főszolgabírnál és a köz.égi előjárásnál megtekinthetők.

Nagydisznód, 1908 évi december hó 14-én.

Dr. Schuster s. k.
főszolgabíró.

(369) 1-2

Szebenvármegye alispánjától.

Sz. 12164/908 fj. [374] 1-1

Pályázati hirdetmény.

Szebenvármegye nagydisznói járási főszolgabírói hivatalnál megüresedett hivatal-szolgai állásra, mely évi 600 kor. fizetésű, 160 kor. lakpénzzel 94 kor. 72 fil. ruházati átalánnyal van javadalmazva, ezennel pályázatot hirdetek és felhivom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerien felszerelt kérvényeiket 1909 évi január hó 20-ig hozzám annál is inkább terjesszék be, mivel később beérkező kérvények figyelembe nem vétetnek.

Nagyszeben, 1908 évi december hó 16-án.

Reisenberger
alispán.

Mașinele de cusut

SINGER

sunt cele mai folosite

cadouri de Crăciun.

Mașinile
de cusut
SINGER
sau distins
ca cele
mai bune.

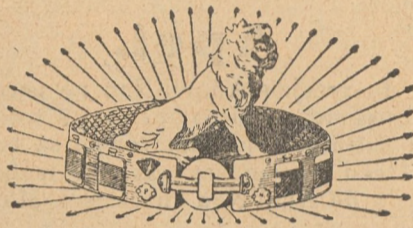
Mașinile
de cusut
SINGER
sunt in ade-
văr cele
mai ieftine.

SINGER et COMP.

mașini de cusut, soc. pe acții,
Nr. 5. Sibiu, Bahngasse, Nr. 5.
(370) 2-2

Chiar dacă ar costa multe parale

tot ar trebui să cetească toată lumea comunicatul scris în limba populară, pe care l-a publicat institutul Elektro-Vitalizer. Fără a mai cruța oboseala și cheltuelile resumează pe

baze științifice problemele fundamentale a vindecării prin electricitate și descrie pe cel mai ideal factor al acesteia aparatul

„Electro-Vitalizer“

în Ungaria nu s'a dat până acum publicității o asemenea carte, de aceea atragem atențiunea acelor care suferă de o slăbiciune generală a nervilor, de slăbiciune sexuală, de insomnie, de dureri de cap, de dureri în spate, digestie defectuoasă, anemie, parilisie și neuralgie să cetească această carte interesantă și vor învăța din ea multe lucruri științifice. (366) 3-4

Această carte o poate căpăta oricine gratis și porto-franco, în plic închis, dacă se provoacă la acest z'ar și fără nici un obligament. Iar dacă ne cercetează le arătăm cu plăcere modul nostru de vindecare și le espicăm avantajele aparatului Electro-Vitalizer.

Inst. de consult. med. Electro-Vitalizer
BUDAPEST, Károly-körút 2 félem. 56.

Cupon pentru o carte gratuită.

Inst. de cons. medicale „ELECTRO-VITALIZER“
Budapest, Károly-körút 2, félem. 56.

Vă rog să-mi trimiteți gratuit și porto-franco în plic închis opul despre

Modul modern de vind. cu electricitate.
pentru bărbați (volumul care nu-l doriți trebuie sters.
dame

Numele .....

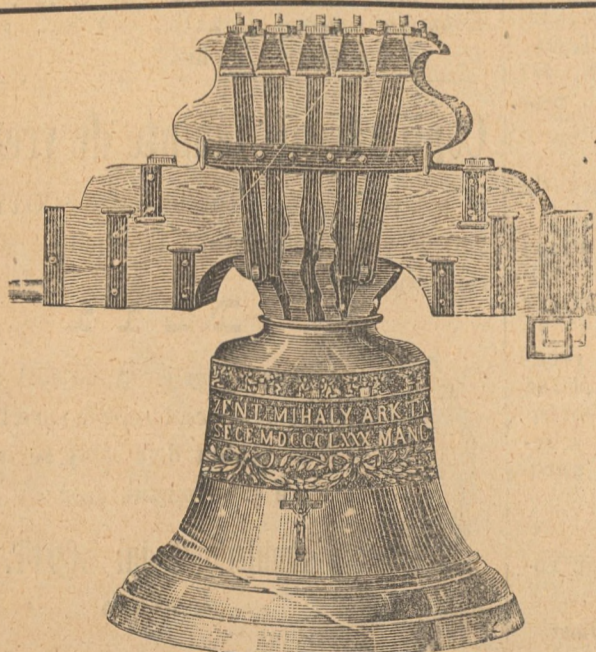
Adresa .....

Prima și cea mai veche întreprindere pentru vărsare de campane (clopote) din Ardeal

Mihail Manchen

fabrică pentru vărsat clopote și scaune de clopote din fer bătut.

Inființată la anul 1822. Sighișoara, piața de sus nr. 47.

o firmă ce există dela anul 1822 și se bucură de bun renume, se recomandă tuturor comunelor bisericesti a lifera și repara clopote de toată mărimea cu coroană de stejar ori de fer legat, cum și clopote cu sunet armonic. Face și scaune de clopote din fer bătut pentru unul sau și mai multe clopote cu prețurile cele mai convenabile. Comandele se efectuează și în depărtare. Clopote mai mici se află gata în tot timpul. Solvirea se va primi și în rate.

(7) 11-11

Acții.

Se află de vânzare 10 acții dela institutul de credit și economii „Albina“ din Sibiu, la Iosef Rebetz, Reșița.
(379) 1-3

La Martin Schnell, Turnișor,
Nr. 215, se află de vânzare

un armăsar

negru cu certificat.
(353) 3-3

Nr. 676.

[373] 2-3

Concurs.

Pentru întregirea postului al patruoia de învățator la școala din Lancrem, se publică concurs cu termen până la 30 Decembrie a. e.

Salariu anual cor. 600. Relut do cuartir și grădina cor. 60. Salariul se va întregi la minimul legal prin ajutor dela stat.

Concurenții să-și aștearnă cererile instruite coform noromelor din vigoare, în termenul deschis, subsemnatului oficiu protopresb.

Sebeș, 3 Decemvrie 1908.

Oficiul protopresbiter al Sebeșului.

Sergiu Medean.
protopresbiter.

Alcoolul și pericolul de tyfus!

Cetind „Gazeta fabricanților de bere și hemeiu“ din 12 l. c. am aflat un articol potrivit pentru timpul de față trist dela noi (Epidemie de tyfus).

În interesul on. nostru public îmi permit a reproduce pe scurt pasagiul cel mai important al acestui articol.

„Influența alcoolului asupra nutririi“.

Deja de mult timp a arătat Raspail în Franța, binefăcătoarea influință a alcoolului asupra mistuirii, în Germania și Austria au documentat deja Gruber și Pick, că alcoolul e cel mai bun ruinător al baceilor de tyfus și coleră. Noi știm, că alcoolul prin efectul său antifermentiv împiedecă dezvoltarea celului mai mare dușman al organismului nostru, a toxinei în intestine. Noi am și observat în conțelegere cu această teorie, că în acele timpuri când abstinencia înfloreste și unde apa minerală curge din isvoare, cu acestea se ivește și alta! Appendicitis. Noi putem vedea, că cholera e în permanența spre paguba țării abstinente, în deosebi în Orient, unde religiunea interzice credincioșilor beuturile alcoolice. Voim să mai adăugăm, că frica modernă de baccili a văzut lumina zilei, de deodată cu teoria și praxa abstinentei. Înaintașii nostri ne ar rade, când ar vedea neamul nostru fricos, care are frică de tot baccilul, care se mișcă în mijloacele de nutremânt. Bătrânii au mâncat aceea ce le-a plăcut și beut aceea ce li-se părea bun, și făcând aceasta, microbi treceau în leșin pe lângă ei. Noi găsim că înaintașii nostri au avut o minte sănătoasă și noi credem împreună cu ei la folosul alcoolului. Să nu căutăm cu îndărătnicie în ei răul care are cauze meci adanci.

În legătură cu această însemnată declarație pentru poporul nostru, doresc a face modesta propunere P. T. publicului, ca în locul puțin contribuitorului ape minerale, a sodei și apei fierte, să bea bere bună, cu care ocaziune recomand cu căldură berile mele, d. e. bere deschisă de coroana, à la München, neagră, și berea mea Bock de malț dublu.

Ca încheiere mă simt în plăcuta poziție, de a observa, că atât în fabricile de bere cât și în fabricile de spirt de aici, până acum nu s'a ivit încă nici un caz de tyfus, o dovadă că alcoolul beut cu măsură e un scut contra tyfusului etc.

Cu deosebită stimă:

Rudolf Habermann,
prima berărie transilvană cu aburi.

(376) 1-3

Cele mai frumoase daruri de Crăciun!

Celce voiește cu ocaziunea sărbătorilor Crăciunului să facă un cadou (prezent) potrivit să se adreseze cu toată încrederea, încă la timp:

Librăriei arhidiecezane

Sibiu. — Str. măcelarilor Nr. 45.

de unde poate procura cu prețuri moderate și în calitate bună obiecte potrivite pentru cadouri, ca:

Hârtie de epistole albă

Nr. 708 A pentru dame, conține $\frac{25}{35}$ . . . —90 Nr. 714 A pentru domni, conține $\frac{25}{35}$ . . . 1-40
" 713 A " " " $\frac{25}{50}$ . . . 2— " 715 A " " " $\frac{50}{50}$ . . . 2-30
" 711 A " domni " $\frac{50}{50}$ . . . 2— " 1150 " " " $\frac{50}{50}$ . . . 1-74

Hârtie de epistole colorată

Conifern Post format pentru dame . . . 2-20 Gaze format pentru domni . . . 2-22
Napoli " " " . . . 2-10 Coniferen Post " " " . . . 2-42
Bajah " " " . . . 2-22 Limen paper " " " . . . 1-50
Narziss " " " . . . 2-20 Transatlantica (hârtie subțire) " . . . 2—

Hârtia și picurile sunt de o calitate extra-ordinar de bună și executate după modelele cele mai moderne.

Cărți:

Barcianu, Dicționar rom. germ. . . . . 7-60 Maior, Biblioteca copiilor vol. II. III. și IV. à . . . . . 1—
Barcianu, Dicționar germ. rom. . . . . 10— Mera, Din lumea basmelor . . . 3-50
Brediceanu, Doine și cântece I. și II. à . . . . . 4— Moldovan, Cântarea cântărilor . . . 1—
Brediceanu, Jocuri românești I. și II. și III. à . . . . . 4— Nădejde, Minunile și grozăviile Indiei 2-50
Codreanu, Suflute de copii . . . . . —80 Luceafărul, revistă trilunară anul 1907 și 1908 frumos leg. . . . 16—
Dumbravă, Haiducul . . . . . 2— Popea, Caractere morale 2-50
Floin, Povești populare . . . . . 2-50 Sandu Aldea, Pescar de Islanda . . . 1-50
Vlahuță, Din trecutul nostru 3-50

Cereți gratuit catalogul Librăriei arhidiecezane.